

До 100-річчя від дня народження О. О. Шалімова

Олександр Олексійович Шалімов народився 20 січня 1918 р. у селянській багатодітній родині в селі Введенка Липецької області (Росія). В сім'ї було 11 дітей і ще прийняли двох безпритульних. У 1941 р. закінчив Кубанський медичний інститут, випускна екзаменаційна сесія збіглася з початком Великої Вітчизняної війни. О. О. Шалімов від самого початку медичної діяльності обрав спеціальність – хірургію. З 1941 до 1944 р. він працював головним лікарем і хірургом районної лікарні Читинської області, у 1944 р. був переведений у Петровськ-Забайкальський на посаду головного лікаря, завідувача хірургічного відділення. У 1946 р. О. О. Шалімов розпочав працювати хірургом у Брянській обласній лікарні, у 1949 р. його призначили головним хірургом Орловської області і завідувачем хірургічного відділення обласної лікарні. У 1953 р. Олександр Олексійович знову повернувся до Брянська, розпочав наукові дослідження, захистив кандидатську дисертацію, темою обрав пластику стравоходу за власною методикою. Коло його наукових інтересів не обмежувалося цією проблемою, особливо його цікавили питання хірургії шлунка, стравоходу, легень і підшлункової залози.

З 1956 р. розпочався харківський період діяльності О. О. Шалімова. Спочатку він був обраний доцентом кафедри хірургії Харківського медичного інституту, а після захисту докторської дисертації на тему “Хірургічне лікування раку головки підшлункової залози і фатерова соска” очолив кафедру торакальної хірургії та анестезіології Українського Інституту вдосконалення лікарів.

Велика заслуга О. О. Шалімова у створенні двох найвідоміших та потужних хірургічних інститутів – у 1965 р. Харківського НДІ загальної та невідкладної хірургії та в 1972 р. Київського науково-дослідного інституту клінічної та експериментальної хірургії.

Роки роботи в Харкові були періодом становлення О. О. Шалімова як вченого, коло його інтересів охоплювало питання хірургії органів травлення, серця, магістральних судин, анесте-

зіології та інші, багато уваги він приділяв хірургії легень, серця і кровоносних судин. З його участю сконструйовані оригінальний апарат штучного кровообігу, плоскі дилататори для мітральної комісуротомії, ряд інших пристроїв та інструментів. Він запропонував і впровадив у практику методику заміни облітерованої артерії одноіменною веною (in situ), також опублікував безліч монографій, в яких відображено великий клінічний досвід автора.

З 1970 р. О. О. Шалімов працював у Києві, спочатку завідувачем кафедри торакоабдомінальної хірургії, потім керував

відділенням хірургії Київського НДІ гематології та переливання крові, деякий час виконував обов'язки директора цього інституту.

У 1972 р. на базі 6-ї Київської клінічної лікарні “Медмістечко” було створено Київський науково-дослідний інститут клінічної та експериментальної хірургії, його керівником з моменту заснування став видатний хірург Олександр Олексійович Шалімов, в 1976 році був збудований клінічний корпус інституту.

Академік, Герой України, “Людина планети” О. О. Шалімов – автор 826 наукових публікацій, зокрема 30 монографій і посібників, 112 винаходів; науковий консультант та керівник 53 докторських та 86 кандидатських дисертацій, головний редактор журналу “Клінічна хірургія”.

Олександр Олексійович став першим лікарем, котрий провів вдалу пересадку підшлункової залози хворому на діабет, розробив і впровадив нові методи операцій за онкологічних захворювань органів травлення, судин, серця. Під керівництвом О. О. Шалімова проведено першу в Україні операцію трансплантації серця.

З ім'ям О. О. Шалімова пов'язаний розвиток в Україні мікрохірургії. У 1979 р. на базі відділення хірургії судин було створено одне з перших в СРСР відділення мікросудинної хірургії, під керівництвом О. О. Шалімова в інституті вперше в Україні була застосована і почала успішно розвиватися ендovasкулярна хірургія, його заслужено вважають одним з основополож-

ЮВІЛЕЇ

ників реконструктивно-відновлювальної ангіохірургії в Україні.

Про що ж найчастіше думає хірург в операційній, коли схиляється над столом із скальпелем в руках і, начебто тримає у долонях життя людини? Олександр Олексійович мав свою відповідь на це питання: “Про таємницю життя, яку ми не повинні загубити у вирі подій життя, що дається

нам батьками і Богом, – його треба вміти зберегти і захистити від хвороб і випадково. Я думаю про те, що багато чого, хоч не все, можна виправити в здоров’ї людини”.

Ім’я Олександра Олексійовича Шалімова назавжди залишиться в нашій пам’яті, його учні продовжують традиції видатної хірургічної школи України, відомої у всьому світі.

Редакція журналу “Шпитальна хірургія”